

בתי המשפט

וע 000696/04		ועדת הערעורים לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום) תשי"ט – 1959	
		בתל אביב – יפו	
08/05/2006		בפני:	כב' השופטת עינת רביד, יו"ר ד"ר עמנואל כץ - חבר עו"ד שמואל בריצמן – חבר

המערער

בעניין:

ע"י ב"כ עו"ד ריקי סולו

נ ג ד

המשיב

משרד הביטחון - ק. תגמולים

ע"י ב"כ עו"ד טלי שחטר

החלטה

1. זהו ערעור על החלטת קצין תגמולים על פי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט – 1959 (להלן: "החוק"), מיום 6.7.03, ולפיה מצבו הנפשי של המערער החמיר בשיעור חמישית, עקב הפציעה, בגינה הוכר המערער. הועדה הרפואית על פי החוק בפניה עמד המערער קבעה כי המערער סובל מהפרעה נפשית הכוללת מימד של תסמונת פוסט טראומטית (להלן: "התסמונת" או "PTSD"). הפציעה אליה מתייחסת ההחלטה היא פציעה מלפני קום המדינה במסגרת פעילותו של המערער ב"הגנה" בשנת 1938, בעת שעלה על מוקש. המערער מוכר כיום כנכה מבחינה נפשית בשיעור כולל של 20%, כאשר 4% מתוכם על חשבון השרות. בגין סך כל נכותו, לרבות הפיזית, מוכר המערער, כפי שמצאנו בתיק הרפואי, ב-40%.

2. המערער נולד בשנת 1918 בפולין ועלה ארצה כילד בשנת 1924. עפ"י עדותו בפנינו (ר' עמ' 2 לפרוטוקול מיום 27.2.05 שורות 31-37), הוא נפצע בשנת 1938, כאשר היה בן 20, במסגרת שירותו ב"הגנה", ממוקש, עליו עלה רכב בו היה המערער ועוד שמונה מחבריו, אשר נהרגו. רסיס מן המוקש גרם לעיוורון המערער בעין שמאל ופגע בגבו, בעמוד שדרה תחתון. המערער טוען, כי לאחר האירוע הרגיש רע פיזית ונפשית, סבל מנדודי שינה קשים, עצבנות יתר, סף גירוי נמוך, חוסר סבלנות, חוסר יכולת לסבול רעש וכן מחלומות וסיוטים קשים.

3. המערער פנה לראשונה למשיב בתביעה להכרה במצבו הנפשי בשנת 2002 ועל פי חוות דעתו של המומחה מטעם המשיב, ד"ר פלדינגר אליעזר, מיום 1.4.03 הכיר, כאמור, המשיב בהחמרה ב-20% על חשבון השרות. ד"ר פלדינגר סקר את חייו של המערער ואת הגורמים הנוספים, שיכלו להיות להם השלכות על מצבו הנפשי ולאור כל מה שמצא ולאחר התלבטות, כדבריו, המליץ על החמרה של 20%.
4. המערער הגיש חוות דעת של ד"ר מרנינה שוורץ – וונטיק, אשר קובעת כי: "אין ספק שהאירוע הטראומטי הוא שגרם להתפתחות התסמונת הפוסט טראומטית", ועל סמך חוות דעת זו מבקש המערער, כי הועדה תקבע כי הוא סובל מהתסמונת עקב האירוע של העלייה על המוקש בלבד ולפיכך יש לקבוע קשר של גרימה בין מצבו הנפשי היום לבין האירוע בשנת 1938.
5. לצורך מתן החלטתה, הועדה שמעה את המערער, המומחה מטעמו והמומחה מטעם המשיב וקיבלה לידיה את העתק תיקו הרפואי של המערער ואת סיכומי הצדדים.

חייו של המערער

6. המערער היה בן 86, עת הגיש את תביעתו למשיב להכרה בקשר במצבו הנפשי בגילו המתקדם לבין האירוע, על קיומו אין מחלוקת, בשנת 1938, ואשר אירע כ-60 שנה קודם להגשת התביעה. אין גם מחלוקת שאירוע העלייה על מוקש, מות חבריו בפיצוץ והפציעה הקשה ממנה סבל המערער, הינם אירועים טראומטיים מן הבחינה האובייקטיבית.
7. יחד עם זאת, מתולדות חייו של המערער עולה, כי במהלך השנים, למרות הפציעה והאירוע הקשה הצליח לתפקד. במועד בו המערער נפצע, הוא כבר עבד 5 שנים (מגיל 15) ברשות הדואר של המנדט הבריטי ובמקביל השלים את לימודיו בהתכתבות כטכנאי תקשורת (ר' עמ' 2 שורות 17-39). למרות פציעתו, וכבר בשנת 1939 התחתן ואף נולד לו בן. עד שנת 1947 עבד בדואר כעובד המנדט ובמקביל, בשנת 1943, עזב את ה"הגנה", כיוון שלא הסכים עם דרכם, התגייס ללח"י ושירת שם במבצעים. בין היתר, העיד כי השתתף בפיצוץ במחנה שרונה בשנת 1944 (ר' עמ' 3-4 לפרוטוקול). בנובמבר 1947 עם הכרזת המדינה, נטש את עבודתו ואת הלח"י והתגייס לצבא שבדרך. בצבא, בהיותו טכנאי קשר, מינו אותו כקצין קשר של חזית הדרום והוא אירגן את הקשר עם העמדות. המערער העיד, כי כל המטה הדרומי נהרג בשלב יותר מאוחר (ר' עמ' 6 שורות 18-19). עד

שנת 1950 שירת המערער בצה"ל כקצין קשר ובשנת 1950 קיבל פטור משירות בצה"ל בשל בעיות בעמוד השדרה, שתחילתן בפציעתו, שבעקבותיהן עבר ניתוח בשנת 1952.

8. המערער ציין שבגלל פציעתו נהגו הרופאים מדי שנה - שנה וחצי, מאז הפציעה ועד שנות החמישים לשים את גופו בגבס למשך כשלושה חודשים בשנה (ר' עמ' 7 לפרוטוקול). המערער ציין, שלמרות הגבס הצליח להמשיך ולעבוד. באחת מאותן תקופות בהן היה מצוי בגבס, קיבל את הפטור משרות צבאי. כאמור, בשנת 1952, עבר ניתוח בגבו. בבית החולים הדסה בירושלים נכתב ע"י ד"ר פייזר מהמחלקה הנורוכירורגית, סיכום מחלה של המערער מיום 14.9.52. עפ"י סיכום המחלה, המערער היה בן 33 בעת הניתוח. בסיכום נכתב: "החולה מספר שבשנת 1939 עלתה המכונית בה נסע לסיור על מוקש. שמונת חבריו נהרגו והוא נשאר יחידי בחיים. רסיס גדול נכנס לאזור עינו השמאלית ואבד לו כושר הראיה בעין זו. כבר כששכב אז בבית החולים התלונן על כאבי גב שחלפו מאליהם תוך מספר שבועות. מאז יש לו מדי שנה בשנה כאבים בחלק תחתון של הגב... בגלל חשד לדיסקוס הרניה התקבל למחלקה. יש לציין שהחולה עבר טיפולים שמרניים חוזרים (זריקות, הקרנות, גבסים) אך בהשפעה חולפת בלבד... הוא עוזב את בית החולים במצב טוב..."

9. בשנת 1955 פנה המערער לקצין התגמולים ולוועדה, שבדקה אותו, סיפר, כי נפצע בשנת 1938 מעליה על מוקש וכי נותח פעמיים ע"י ד"ר טיכו ומאז לא קיבל כל טיפול, כאשר הוא איננו רואה בעינו השמאלית כלל. הוועדה קבעה 30% נכות לצמיתות בגין מצב עינו השמאלית. בהמשך, הגיש תביעה גם בגין מצב גבו ונקבעו לו 10% נכות.

10. עפ"י עדותו בפנינו, לאחר ששוחרר מן הצבא ניסה לעבוד בחומרי בנין בשותפות עם אחרים. המערער העיד כי בשנות החמישים עד שנות השישים היה לו מחסן חומרי בנין בגדרה, אשר סיפק חומרי בנין למושבים באזור. המערער העיד, כי יכול היה להשיג את החומרים, שהיו בפקוח באותה תקופה, בעזרת קשריו וחברים שהיו לו מתקופות קודמות בחייו. עוד הוא מציין שחי בחולון באותה תקופה כשהוא אומר בעדותו: "גם לשם התנדבותי. כשכולם ברחו מחולון, כי היו יריות, אי אפשר היה להגיע לחולון, אז אני עברתי לחולון". בשנת 1967, במלחמת ששת הימים, המערער התנדב לשירות צבאי. על פי עדותו, הוא התנדב ליחידת מודיעין, שם ניצלו את הידע שלו בערבית ושלחו אותו לרמאללה, שם ישב שלושה חודשים במטה הצבאי ואף השתתף במבצעים של חיפוש מחסני

נשק בתוך מערות בהרים, כאשר בחלקם נתקל בהתנגדות ואף ביריות (ר' עמ' 10-8 לפרוטוקול).

11. בשנת 1968, כאשר המערער היה בן 50 רכש ביחד עם בנו סוכנות לגז בישול בחולון, ועבד בה עד גיל 70, דהיינו עד שנת 1988 (ר' עמ' 11 לפרוטוקול). המערער תיאר, שבסוכנות הגז שלו עבדו 40 איש ובשנת 1988 חברת פזגז רכשה את חלקו בסוכנות הגז (ר' עמ' 12 לפרוטוקול). עוד עלה מעדותו, כי הוא שימש כיו"ר ארגון סוכני הדלק במשך כ- 10 שנים. הוא יזם את ארגון הסוכנויות, על מנת לתת ל-40 הסוכנויות כוח כנגד הספק, הקים אותו והוא מונה כיו"ר הארגון (ר' עמ' 13-14 לפרוטוקול).

12. בתשובה לשאלה של ב"כ המשיב, ענה המערער, כי היה לו רישיון נהיגה והוא נהג עד לפני 4 שנים (עמ' 15 לפרוטוקול). כן העיד, כי תחביביו היו היסטוריה, מוזיקה וכי הירבה לטייל בעולם. עפ"י עדותו הוא טייל בתאילנד, בהודו, באוסטרליה ועוד (ר' עמ' 15-16 לפרוטוקול).

13. בעדותו אמר המערער, כי בארבע שנים האחרונות הוא מתנדב בארגון נכי צה"ל בסיוע להלומי קרב. כמו כן העיד כי אשתו חלתה בשנת 1999 וכי בשלוש השנים האחרונות, לא יצאה מן הבית.

14. המערער מציין בתצהירו כי בתחילת שנות השבעים חש, שאינו יכול לתפקד יותר עקב חוסר סבלנות ועקב החרדות, הפחדים והסיוטים מהם סבל ופנה באופן פרטי לטיפול פסיכיאטרי לד"ר עשהאל (ר' סעיף 16 לתצהיר). המערער בעדותו בפניו העיד, כי ד"ר עשהאל היה מנהל מחלקה פסיכיאטרית והוא היה נפגש איתו מדי פעם ולא על בסיס קבוע, משום שד"ר עשהאל טיפל באותה תקופה במנהיג אוגנדה, אידי אמין, והיה נוסע אליו לאוגנדה לעיתים קרובות (ר' עמ' 19 לפרוטוקול). המערער זכר, שהוא נתן לו כדורים לישון וכדורים להרגעה. כאשר נשאל המערער ע"י הועדה מדוע פנה לראשונה לקבלת טיפול נפשי כשהיה בן 52, כ-32 שנה לאחר האירוע ענה: **"זה היה גם לפני זה, זה התחיל ב-38' או 39', זה היה כל הזמן, אבל עם הזמן זה מחמיר ועם הזמן אני נחלש, כשאני הייתי ב-38', אני יכולתי את הבנין הזה להזיז, אני לא התלוננתי על כלום גם כשהרגשתי לא טוב, אבל עם הזמן הכאבים, הפחדים, הדיכאון נעשה גדול יותר, הגוף נעשה חלש יותר ויושבים וחושבים מה לעשות"** (ר' עמ' 20 שורות 8-4). המערער העיד כי לאחר מותו של פרופ' עשהאל בשנת 1972, לא פנה עוד לטיפול פסיכיאטרי עד שפנה בשנת 2001 למרפאה לבריאות הנפש ברמת חן.

15. המערער חזר לאורך כל עדותו בפנינו, כי למרות כל מה שעשה בחייו היה כל הזמן חסר סבלנות, עצבני, נתון להתקפים, לא היה מסוגל לתקשר היטב עם אשתו, עם בנו, עם נכדיו ואף לא עם לקוחותיו בסוכנות הגז. את ההתנהגות הזו מייחס המערער לתסמונת, שהתפתחה בעקבות האירוע משנת 1938. עוד הוא מציין, כי עד לשנים האחרונות התבייש להודות במצבו הנפשי כקשור לאירוע שעבר ולפיכך התבייש לפנות בתביעה למשיב עד לשנים האחרונות ממש בהן לא יכול היה עוד להחזיק מעמד מן הבחינה הכלכלית ולכן פנה למשיב לקבלת הכרה במצבו הנפשי.

חוות הדעת הרפואיות

16. חוות הדעת של ד"ר שוורץ, המומחה מטעם המשיב, מציינת, כי המערער פנה אומנם לראשונה לעזרה נפשית רק לפני 30 שנה (כוונתה לפניה לפרופ' עשהאל), אולם התלונות מהם סבל הופיעו קודם לכן, אלא שסמוך לפנייתו החמירו. עפ"י חוות דעתה לאחר שנה של טיפול בעזרתו של פרופ' עשהאל, חלה רגיעה מסוימת במצבו, אך הוא המשיך לסבול מסיוטי לילה, הפרעות ביכולת להתרכז וכן עליות וירידות במצב רוחו. ד"ר שוורץ גם מציינת, כי המערער לא הצליח לכלכל את מצבו הכספי וברבות השנים הפך מאדם אמיד לאדם בעל אמצעים מועטים. בסיכום כותבת ד"ר שוורץ כך: "בעקבות האירוע הטראומטי אותו חווה, במהלכו נהרגו 8 מחבריו, הופיעו ברבות השנים תסמינים קליניים המתאימים לתסמונת פוסט טראומטית. פנה לטיפול נפשי ונעזר באופן חלקי בלבד. עד עצם היום הזה סובל... אין ספק שהאירוע הטראומטי הוא שגרם להתפתחות התסמונת הפוסט טראומטית."

17. ד"ר פלדינגר, המומחה מטעם המשיב, מסכם בחוות דעתו הראשונה, מיום 1.4.03 כי: "עפ"י התיעוד, הנ"ל נפצע בשנת 1938 או 1939 או בשתי תאונות נפרדות, כשאחת מהן בפעולה מבצעית. על כך הוכר עם נכות גופנית של 37%. בהמשך התאושש בצורה סבירה, תפקד בצורה טובה, לא התלונן על תלונות נפשיות והגיע להישגים. בשנת 1964 מתועד שהיה מעורב בשתי תאונות דרכים עם פגיעת ראש. עפ"י סיכום המחלה מרמת חן סבל מתלונות נפשיות מלפני כ-30 שנים... היה זמן מסוים בטיפול נפשי מוצלח אצל פרופ' עשהאל המנוח. על טיפוליו אלה לא קיים כל תיעוד. שנים רבות סובל ממחלות גופניות... ב – 1999 עבר ניתוח מעקפים בלב והחלפת מסתם. בשנת 2001 פנה לטיפול נפשי ברמת חן,

בהציגו תלונות דיכאוניות, הפרעות בשינה ועוד, ואשר עפ"י תיאוריו התאימו לבסוף לאבחנה של PTSD... עפ"י השתלשלות תלונותיו, למעשה עד 25 - 30 שנים, דהיינו כ-35 שנים מאז פציעתו, שעה שעלה על מוקש, היה אסימפטומטי מבחינה נפשית. נכון להיום, לאחר שבמשך השנים היה מעורב בשתי תאונות דרכים, עבר ניתוח מעקפים, סובל מכאבים עזים בגבו, הוא מאובחן במחלות גופניות נוספות, לא ניתן לקבוע בצורה וודאית ומקצועית את הסיבה המדויקת לתלונותיו הנפשיות. הגורמים ל PTSD, במקרה זה יכולים להיות ההשלכות ממעורבותו בתאונות הדרכים, ניתוח המעקפים ומחלותיו הגופניות. לאור כל זאת, לאחר התלבטויות, ניתן להמליץ על הכרה שנכותו הנפשית העכשווית הוחמרה 20% על חשבון השרות".

18. לאחר שד"ר פלדינגר קיבל את חוות דעתה של ד"ר שוורץ וכן תיעוד נוסף, שהגיע הוא חוזר בו מקביעה, כי המערער עבר תאונת דרכים עם אופנוע. כמו כן הוא מסביר כי גם אם ניתן לאבחן את המערער כסובל במידה זו או אחרת מ PTSD הרי סימניה של ההפרעה לא תוארו או תועדו בסמוך לפציעתו בשרות, אלא שנים רבות מאוד לאחר מכן, כאשר בפרק זמן זה הנבדק חווה אירועים בעלי עוצמות דחק משמעותיות, שהיה בכוחן לגרום לפרוץ מחלתו. עוד מציין ד"ר פלדינגר, כי התסמונת הפוסט טראומטית היא קשה בתסמיניה, והמערער לא היה מצליח להמשיך ולשרת בצבא וכן להתקדם מבחינה כלכלית, או לתפקד כיו"ר ארגון סוכני הדלק, לו סבל כל אותם שנים מן התסמונת.

19. המערער גם נבדק במסגרת אשפוז יום במרכז לבריאות הנפש ברמת חן. מטפלו של המערער במרפאה לבריאות הנפש אבחנו את מצבו, כמי שסובל מ PTSD – כרוני מושהה (late onset). כמו כן הם מציינים, שסבל מדיכאון מגורי. בחוות הדעת מיום 4.6.03 מתארים פרופ' נתנאל נאור, ד"ר אילה שוכוביצקי וד"ר רעיה לפידוס את המערער כך: "מתאר שינוי קיצוני בחייו וחוזרות תלונות קשות הפוגעות באורח חייו בכל המישורים. סובל ממחשבות חוזרות על הנפגעים וההרוגים... לזכרונות אלו אופי חודרני... סובל מביעותי לילה... מאז הפציעה עצבני יותר, מתרגז בקלות... לאורך השנים מתאר תקופות חוזרות של מצבי רוח דיכאוניים הנמשכים מעל לשבועיים. בתקופות אלו, בוכה רבות, מיואש וחש חוסר טעם בחיים... בתקופות הדיכאוניות מתחזקות הפרעות השינה... כבר באותה תקופה (המערער) פנה לעזרה פסיכיאטרית במסגרת פרטית... בשנת 2001, כנראה על רקע המצב הבטחוני בארץ, החלה החרפה בתדירות ובחומרה

של ביעותי לילה, שוב ירידה במצב הרוח, חרדות בנוגע למצב הבטחוני בארץ, אנהדוניה. הופנה לטיפול במרכזנו ואושפז ביחידת אשפוז היום שם שהה בין התאריכים 3.12.01 עד 2.6.02... לא נראה כי יש שינוי ניכר בסימפטומים לאורך השנים וניכרת מצוקה קשה".

דיון והכרעה

20. הסוגיה העומדת בפני הועדה בתיק זה אינה סוגיה שכיחה בדיונים בפנינו. גילו של המערער בעת הגשת התביעה (85) וכן אירועי החיים הרבים, שעבר מאז פציעתו באירוע, שהוא טראומטי לכל הדעות, בהיותו בן 20, מקשים על קבלת ההחלטה. המערער, על פניו, תפקד באופן רגיל ואף למעלה מכך, הן בתחום הצבאי, שם המשיך להתנדב לאחר הפציעה, התנדב ללחום בשורות הלח"י בתנאים שהם קשים יותר אף מאלו שלהם התנדב ב"הגנה", התגייס שוב במלחמת השחרור, כפי שתיאר, לחזית הדרום, ושוב התנדב במלחמת ששת הימים לסייע למודיעין בתפקיד, שהוא קרבי ודרש יציאה לשטח וחיפוש מחבלים במערות באזור רמאללה. תפקוד שכזה במערכת הצבאית, בדרך כלל, מעיד על כך, שאדם אינו סובל מן התסמונת, משום שאינו נרתע מלחזור ולחשוף את עצמו למצבי קרב בדומה למצב בו נפצע. גם תפקודו בחיים מבחינת הישגים, היותו בעל סוכנות גז, תפקידו כיו"ר ארגון סוכני הגז, נישואיו המחזיקים מעמד שנים רבות, תחביביו וטיוליו, על פניהם, מעידים על תפקוד ברמה סבירה לפחות.

21. יש לציין, שהמערער לא הציג בפנינו נתונים ברורים לגבי מצבו הכלכלי העכשווי. למרות הניסיונות והשאלות שלנו הוא לא זכר באיזה סכום מכר את חלקו בסוכנות הגז לפזגז (ר' עמ' 14 לפרוטוקול מיום 27.2.05 שורות 25-39 וכן עמ' 15 שורות 11-15). יחד עם זאת, המערער חזר וטען, כי מצבו הכלכלי קשה, אין לו שום הכנסה וכי היה כשלון מן הבחינה הכלכלית.

22. נראה כי אין מחלוקת שהמערער סבל בתחילת שנות השבעים מדיכאון והוא הסתייע בטיפול של פסיכיאטר פרטי, פרופ' עשהאל ז"ל, אשר ככל הנראה הצליח לסייע לו.

23. על מנת להכריע במחלוקת בין ד"ר שוורץ, שסבורה שהתסמונת הייתה קיימת כל השנים, אך הוחמרה בשנים האחרונות בעקבות המצב הביטחוני ואירועי חיים נוספים כמו הזדקנות ומצבה של אשתו (עמ' 36 שורות 12-26 וכן עמ' 37,

שורות 18-25), לבין דעתו של ד"ר פלדינגר, שסבור שמצבו הנפשי של המערער היום נובע ממכלול של טראומות מהם סבל במהלך חייו, תוך שהוא מייחס חמישית מהן לאירוע בשנת 1938, נראה כי יש להסתייע בחוות הדעת של מטפלו של המערער, דהיינו המרכז לבריאות הנפש ברמת חן.

24. המרכז לבריאות הנפש ברמת חן הגדיר את המערער, כמי שסובל מן התסמונת בצורה מושהית, דהיינו שהיא התפרצה במימדים חולניים בשלב מאוחר, שנים רבות לאחר האירוע עצמו. ד"ר שוורץ הזכירה בחקירתה הנגדית, כי ניתן לאבחן את התסמונת המושהית גם 30 שנה ממועד האירוע וזאת עפ"י ה- DSM (ר' עמ' 25 שורות 16-20). עוד היא מזכירה את ניצולי השואה, שעברו טראומה, השתקמו והסתירו בהצלחה מסוימת במהלך החיים את הסימפטומים, שמתוארים כ- PTSD, ובערוב ימיהם, לקראת הגיל השלישי או הפרישה, הם אינם יכולים עוד להדחיק ולהמשיך לתפקד והסימפטומים גוברים עליהם (ר' חקירתה בעמ' 26 שורות 11-20 וכן בעמ' 38 שורות 12-20). ד"ר פלדינגר, בחקירתו הנגדית גם הוא מזכיר את האבחנה האפשרית של PTSD מושהה, המופיע אחרי שנים רבות (ר' עמ' 23-24).

25. מכל האמור לעיל עולה שהאבחון המתאים ביותר למצבו של המערער כיום הוא PTSD מושהה. אמנם ד"ר פלדינגר בחקירתו הנגדית מציון, שלדעתו, לא מדובר ב- PTSD במלואו, משום שיש למערער תסמינים של דכאון וחרדה (ר' עמ' 24 שורות 1-13), אך גם הוא מסכים שתסמינים אלה מתאימים גם ל- PTSD. בסופו של דבר הרופאים המטפלים ברמת חן קבעו אבחנה של PTSD מושהה ואבחנה זו מקובלת על הועדה ועולה בקנה אחד עם תיאור תולדות חייו של המערער.

26. המערער בצעירותו ובשלבים רבים של חייו הצליח להתגבר על הטראומה ותפקד היטב גם בארועים מלחמתיים כמו פעולותיו בלח"י, פעילותו במלחמת השחרור ואף במלחמת ששת הימים. אולם, אין בכך כדי לשלול כי בהזדקנותו, כאשר נחלש, תסמינים של ה- PTSD הופיעו והפריעו לתפקודו, עד כדי כך שהוא פנה לאשפוז. העובדה שהמערער עבר ארועים קשים נוספים במהלך חייו, כמו מות בתו, מחלת אשתו, מחלות גופניות, אינה מונעת שכאשר מוכח קיומם של סימפטומים של התסמונת, לרבות סיוטים, רגזנות, מחשבות חוזרות על הנפגעים והרוגים, תחושה שהמראות הקשים, שחוה, חוזרים, זיכרונות בעלי אופי חודרני המופיעים ללא שליטתו פעמים רבות ונחווים כאילו קורים מחדש,

ביעוטי לילה המלווים בהזעות ופציעות עצמיות תוך כדי שינה, התרחקות רגשית מהסביבה, הפרעות בריכוז ובזיכרון, עצבנות ורוגז ואף התפרצויות של אלימות מילולית, מצבי רוח דיכאוניים הנמשכים גם מעל לשבועיים, הכל כאמור וכמפורט בסיכום המחלה של המרכז לבריאות הנפש ברמת חן, הרי שיש לייחס את כל התסמינים הללו העולים בקנה אחד עם PTSD (אם כי חלקם מתאימים גם לדכאון) למחלת ה- PTSD ממנה סובל המערער.

27. למרות הקושי, שרואה המשיב בהכרה מלאה בתסמונת לאחר שנים כה רבות מיום האירוע, הועדה סבורה כי חלוף השנים אינו צריך לעמוד לרועץ למערער, אשר הצליח לתפקד למרות הטראומה ובכח אישיותו ויכולתו הנפשית ולמרות משברים, שעבר לא פנה למשרד הביטחון במשך שנים רבות ולא ביקש הכרה בגין בעיותיו הנפשיות. דווקא כעת כאשר המערער מודה בחולשותיו, כנראה, כפי שהסבירה ד"ר שוורץ, בשל ההזדקנות וההחלשות הגופנית והנפשית, שבאה עמה וכן בעקבות גל הפיגועים בשנים 2000-2001, אשר עפ"י המרכז לבריאות הנפש ברמת חן גם הוא השפיע על המערער, מן הראוי להכיר בנכותו כקשורה לאירוע ולסייע בידו כנכה צה"ל גם בפן הנפשי.

28. לפיכך הועדה קובעת כי יש להכיר במערער כסובל מתסמונת PTSD וככזו שנגרמה עקב השרות.

סוף דבר

הערעור מתקבל ונקבע קשר של גרימה בין מחלת ה- PTSD לבין תנאי השרות.

המשיב ישלם למערער את הוצאות חוות הדעת (עד לסכום של 3,000 ₪) כנגד קבלה מקורית וזאת בתוך 30 יום מיום שתוגש למשיב הקבלה המקורית.

המשיב ישלם למערער שכ"ט עו"ד בסך של 2,000 ₪ בתוספת מע"מ וזאת בתוך 30 יום מיום קבלת ההחלטה ע"י ב"כ המשיב.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 יום מיום קבלת ההחלטה.

המוכירות תשלח העתק ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום י' באייר, תשס"ו (8 במאי 2006) בהיעדר הצדדים.

עינת רביד 54678313-696/04

ד"ר עמנואל כץ

חבר

עינת רביד, שופטת

יו"ר הועדה

עו"ד שמואל בריצמן

חבר

קלדנית: סמדר

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה